

*Пятліцкая К. У., выхавацель ГПД сярэдняй школы № 3 г. Ашмяны
Гродзенскай вобласці*

«Родная мова — адзіная мова!»

Пазакласнае мерапрыемства да Міжнароднага дня роднай мовы

Мэта: пазнаёміць вучняў со святам «Дзень роднай мовы».

Задачы:

- фарміраваць беражлівыя адносіны да роднай мовы;
- выхоўваць патрыятызм;
- развіваць пазнавальны інтарэс, пашыраць кругагляд першакласнікаў;
- паглыбляць веды пра беларускую мову;
- развіваць гаворку дзяцей, памяць, мысленне.

Абсталяванне: мультымедычная прэзентацыя, карткі з заданнямі для конкурса «Складзі прымаўку», налепкі з малюнкамі каласка і васілька, кнігі і часопісы на беларускай мове.

I. Уступнае слова настаўніка.

З легендаў і казак былых пакаленняў,
З калосся цяжкага жытоў і пшаніц,
З сузор'яў і сонечных цёплых праменняў,
З грывучага ззяння бурлівых крыніц,
З птушынага шчэбету, з шуму дубровы,
І з гора, і з радасці, і з усяго
Таго, што лягло назаўсёды ў аснову
Святыні народа, бяссмерця яго, —
Ты выткана, дзіўная родная мова.

М. Танк

II. Этап актуалізацыі ведаў.

Настаўнік. Добры дзень, вучні. Сёння, 21 лютага, ва ўсім свеце адзначаецца Міжнародны дзень роднай мовы. *(Слайд 1.)* А якая ў нас родная мова?

Вучні. Беларуская.

Настаўнік. Сапраўды, наша родная мова — беларуская. А ці размаўляем мы на ёй?

Вучні. Зусім рэдка.

Настаўнік. А чаму?

Вучні. Таму што не ведаем яе, цураемся.

Настаўнік. Так, мы дрэнна ведаем нашу мову. У свеце існуе каля 7000 моў, і больш за палову з іх могуць знікнуць на працягу жыцця некалькіх пакаленняў, таму што амаль не выкарыстоўваюцца і паступова забываюцца іх носьбітамі. І сёння мы разам з вамі прадоўжым вывучаць сваю мову.

Настаўнік. Беларуская мова вельмі старажытная. Яна жыве ўжо шмат стагоддзяў. Нашы продкі тонка адчувалі слова, умелі зазірнуць у яго глыбіні. Колькі цікавых прыказак, прымавак, казак, легенд і паданняў пакінулі яны нам! У мове захавана гісторыя нашага народа. Беларуская мова вельмі мілагучная. Многія беларускія паэты прысвячалі ёй свае вершы. Я таксама лічу, што трэба любіць і шанаваць сваю родную мову, бо калі знікне мова — знікне і сам народ. Беларуская мова яшчэ і ўнікальная. Толькі ў нас ёсць літара **ў**. У Полацку гэтай літары нават паставілі помнік. *(Слайд 2.)*

Настаўнік. Вы ўжо знаёміліся з беларускай мовай у дзіцячым садзе і прадоўжылі вывучаць яе ў школе. Сёння мы разам з вамі пагуляем, яшчэ раз пагаворым пра родную мову на роднай мове. Вы падзеліцеся на дзве каманды, адна каманда будзе мець назву «Васількі», другая — «Каласкі». У нас будзе пяць заданняў на веданне беларускай мовы. За кожны правільны адказ каманда атрымае налепку. Тая каманда, якая збярэ больш налепак, і будзе пераможцам. Ну што, пачнём?

III. Асноўны этап.

Гульня «Перакладзі»

Настаўнік. Першае заданне самае простае. Трэба перекласці словы. Па чарзе для кожнай каманды я буду называць слова па-беларуску, а вы перакладаеце яго на рускую мову.

певень	петух
аловак	карандаш
відэлец	вилка
падручнік	учебник
вясёлка	радуга
лялька	кукла
кубак	чашка
гадзіннік	часы
крыніца	ручей
бусел	аист

Настаўнік. Малайцы, добра справіліся з першым заданнем. Цяпер паадгадаем загадкі.

Гульня «Загадка»

Настаўнік. Слухайце ўважліва, за кожны правільны адказ вы атрымаеце наліпку.

Кожны мае з вас, рабяты,
Верных сябраў па дзясятку,
Яны кормяць, апранаюць,
Працаваць дапамагаюць. (*Пальцы.*)

(*Слайд 3.*)

Са страхі морква вісіць, да зямлі не дастане,

Паху не мае, зімой вырастае. (*Ледзяшы.*)

(*Слайд 4.*)

Пад хвоямі,

Пад смолкамі,

Па лясных дарожках

Бяжыць

Клубок з іголкамі

На кароткіх ножках. (*Вожык.*)

(*Слайд 5.*)

Грыбкоў сабе насушыць, арэшкаў назбірае,

Зіма сняжком цярушыць, а ёй — бяда малая. (*Вавёрка.*)

(*Слайд 6.*)

З гаспадаром сябруе, дом вартуе.

Ляжыць пад ганкам — хвост абаранкам. (*Сабака.*)

(*Слайд 7.*)

Ён раскажа і пакажа, як жыве планета наша.

А няма электратоку — ён без мовы і без зроку. (*Тэлевізар.*)

(*Слайд 8.*)

Настаўнік. Малайцы, яшчэ адно заданне выканалі, крочым далей.

Гульня «Адзін лішні»

Настаўнік. Цяпер вам трэба ўважліва слухаць словы, якія я называю, знайсці адно лішняе і растлумачыць свой выбар.

Сукенка, спадніца, кашуля, *цукар*.

Рамонак, *крэйда*, канюшына, ружа.

Суніцы, рабіна, *сакавік*, журавіны.

Канапа, ложак, люстра, *надвор'е*.

Бульба, *коўдра*, тамат, цыбуля.

Зязюля, шчыгол, *пэндзлік*, ластаўка.

Настаўнік. Добра, справіліся яшчэ з адным заданнем.

Гульня «Аднолькавыя словы»

Настаўнік. Наша мова падобная да рускай мовы, у нас ёсць словы, якія пішучца і вымаўляюцца амаль так, як і ў рускай, але маюць зусім іншае значэнне. Я буду называць словы, а вы гаворыце, што яны азначаюць на беларускай і рускай мовах.

Час — час (*время — час*).

Пакой — покой (*комната — покой*).

Ліст — лист (*письмо — лист*).

Поўнач — полночь (*север — полночь*).

Нядзеля — неделя (*воскресенье — неделя*).

Плот — плот (*забор — плот*).

Гульня «Складзі прымаўку»

Настаўнік. Цяпер адно з самых складаных заданняў. У мяне два канверты, у кожным з іх па тры прымаўкі на беларускай мове, якія разрэзаны на дзве часткі. Вам патрэбна правільна скласці прымаўку і растлумачыць, як вы яе разумееце.

Якая зіма,	такое і лета.
Бусел прыляцеў —	вясна будзе.
Дзе гультай ходзіць,	там зямля не родзіць.
Працаваць не любіш —	чалавекам не будзеш.
Лянівай кабыле	і хвост мяшае.
Добры чалавек	і жывёлу шкадуе.

IV. Этап падвядзення вынікаў.

Настаўнік. Ну вось мы і выканалі апошняе заданні. Падлічым налічкі і вызначым каманду-пераможцу. Вам спадабалася? І мне спадабалася. (*Слайд 9.*)
Малайцы, вы ўсе стараліся.